

Nr 5.

An. XII.
1888.Gherl'a
Martie
1.

FAMILIAR

DIARIU BELETRISTICU SI ENCICLOPEDICU — LITERARIU.

LITERATUR'A PROVENÇALA.

BCU Cluj / Central University Library Cluj (Continuare)

Intre poeziile antice provençale, ce cuprind contemplări, adhortațiuni și invetiatore morale, eselédia fragmentulu de poema „Despre viétia lui Boethiu,” compusa în alesandrine cu lungi tirade de cadentia, uneori și numai cu asonantie. După Raynouard datédia de pre la finele secului X, déca nu de mai înainte; e deci celu mai vechiu monumentu poeticu neolatinu.¹⁾

De acestasi genu sunt: „Invetiaturele din nlosofi'a vietiei” de Arnoldu de Marevil; „Sententie morali micste” de Bertrandu Carbonel de Marsili'a, cumu și de Guiraut alu lui Olivier de Arles; „Despre scaderea patroniloru poeziei” de Raimondu Vidal din Bezaudun, éra după altii de renumitulu Petru Vidal; „Regule de viétia” date unui joculariu, „Contr'a coruptiunii lumei,” și vre-o trei epistole morali către regii Castiliei și Aragoniei de Natu de Mons; și „Contr'a abuseriloru lumei” de Folquet de Lunel.

Mai departe unu feliu de galantomu seu „Regule de comportare” pentru nobili de Arnoldu de Marsan, și asemeni două pentru domnisióre și pentru pagii nobili de Amanieu des Escas; în fine Guiraut de Riquier scrisse unu tractatu „Despre abusu de a cuprinde pre poeti și pre jocaliori sub unulu și același nume,” memoratu în cele precedente, cumu și mai multe elogie și epistole

cătra diversi patroni și patronese. Éra din specia fabulei ne remase ceva puțin de la Petru Cardinal.

Pe urma din poeziile de cuprinsu basericescu, a căroru însemnatate stă mai vîrtosu în înalt'loru vechime, memorăm „Misteriulu fetiôreloru întiepte și nebune,” dimpreuna cu alte două asemeni piese, probabilu cea mai vechia încercare dramatica într'o limba mai nouă, ce ni s'a pas-tratu: persônele vorbescu alternatu în limb'a provinciale și în cea latina, și totu asiă în „Serbarea mortiei santului Stefanu,” érași unulu din cele mai vechie monumente literarie romanice.¹⁾

Poeziile Valdensiloru sunt scrise într'unu dialectu secundariu alu limbei provençale, și au valôre atât limbistica, deôrace numitulu dialectu apare că originale și neatinsu de altulu strainu, cât și valôre istorica, fiindcă cestionatele poezie ne înfașosiédia mai curatu conceptele religiunarie ale ereticiloru valdensi. Cea mai principale între ele e „La nobla leyczon” din a. 1100, unu compendiu de istoria biblica, în viersuri alesandrine cu tirade lungi; mai încolo „La barca”, „Lo novel sermon” totu în alesandrine, „Lo novel confort” și „L'avangeli de li quatre semencz” în strofe de câte patru alesandrine de același rimu, „Lo paire eternal” în strofe de trei viersuri, și „Lo despreczi del mont” în strofe de câte două vier-

¹⁾ Fr Diez o. c. pag. 223.¹⁾ Raynouard II, 134—143 și II, 146—151.

suri cadentiatórie. Terminăm această clasă de poezie cu o prelucrare în versuri a cântecii sântului Augustin „Despre patim'a lui Cristos.”

Nu numai înse în vorbirea legată, ci și în cea nelegată posedăm mai multe monumente ale vechiei literatură provençali. Atari sunt nume- ruse acte și diplome de totu soiulu, scrieri reli- giunarie de ale Valdensiloru, versiuni de ale Tes- tamentului nou, unu catechismu, tractatu despre virtuti după Bed'a Venerabilulu, o istoria a res- belului contr'a Albigensiloru, scurte biografie ale trubaduriloru, o scriere despre jurisprudentia, mai multe gramatice, o istoria naturale mitica: câte- tóte din seclulu XIII au de mai înainte.

XV. *Reportulu literaturii provençali câtra vechi'a lirica francesă, germană și italiană.* — Pre- candu în secele XII—XIII. cantecele trubaduriloru resună în sudulu Franciei, cum și în nordostulu Ispaniei și în nordulu Italiei, pre atunci poezi'a lirica începă a se cultivă și la alte ginti din Eu- rop'a, mai totu în acelesi forme și sub acelesi re- pôrte, va-se-dica că poezia de arte și poezia de curte. De sene se suleva dara întrebarea înriuririi lor reciproke.

Comparatiunea o facem firesce numai cu referintia la literatur'a și în specie la poezi'a pro- vinciale, carea pare. că mai vechea, a cuprinde locul celu mai însemnat; lasandu neatinse poe- siele de curte ale acelu ginti medievali, cari n'au venit în cev'a contactu cu cea provinciale, pre- cumu e între altele stravechi'a și independența poezia a Scaldiloru. Asemenea poezi'a Marei-Bri- tanie, unde nu numai că în vestulu Angliei domniă pre acele timpuri limb'a cimrica, în carea se cul- tivă mai vertosu epic'a, că și în frances'a, carea eră limb'a nobilimei engleze, eră în Scoti'a limb'a englesă seu noua-sacsona se indeletniciă de pre- ferintia cu romantia poporale; dara și impregiu- rarile eră preste totu puțin favoritorie desvol- tării unei poezii de arte. Liric'a de arte ispana și portugesa înca se tienu de unu tempu mai târ- diu. Ne remanu deci se comparăm cu poezi'a trubaduriloru în liniamente scurte și generali li- ric'a francesă, germană și italiană.

1. Artea poeziei începe în Franci'a cu ge- nulu epicu. Cele mai vechie poeme se numescu seu romanuri și „fabliaux“ (= naratiuni versificate), seu „lai“, adeca cantecele, poezióra pentru mu- sica și cantu (după unii de la lat. lessus = plan- gere, tanguire, după alții de la normaniculu lai- kan = a se jocă, a jocă ceva). Romanurile nati- onali mai vechie, din ciclulu mituriloru despre Ca- rolu celu mare, au fostu destinate pentru cantu; cele-alalte dimpreună cu naratiunile se declamă; eră „laii“ eră poezie anume pentru cantare și acompaniare musicale, și aveă contienutu candu seriosu, candu glumeti, candu liricu, candu epicu,

Auctorii romanuriloru se numiă maiestri seu invetiati (cleres); eră naratori și fabulatori se diceă compositorii naratiuniloru mai scurtutiei și mai superficiali, luate din romanuri ori din vieti'a mai de tóte dfilele. Poetii acesti-a traia pe la cur-

tile principiloru și nobililoru, și aveă remunera- tiuni de la dinsi. Clasa cantaretiloru și jocal- toriloru portă și numirea de „jongleurs“ (jocal- tori), dara mai vertosu de „menestrels“ (ministe- riali, de la ministerium — lat. mediev. = meseria, arte).

Există asiadara și în Franci'a de média-nópte o anumita poezia de curte, numai câtu mai infe- rióra, și carea nu se poteă mesurá și asemená cu cea provinciála.

Abia cu începutulu seclului XIII. apare și aici adeverat'a poezia lirica de arte, pre candu De la Borde numera la vreo 136 poeti lirici, în fruntea caror'a stău Thibault, comite de Cham- pagne, mai târziu rege de Navarra (1201—1253), apoi castelanulu Raoul de Coucy și Gasse Brules.¹⁾

Cumu eră înse această poezia lirica vechea francesă? După forma că și după cuprinsu ea ne aduce la totu pasulu aminte pre cea provinciale, carea în finti'a sa de arte ni se presenta déjà cu vreo sieptedeci de ani înainte de nascerea me- moratului rege alu Navarrei. — Presupus'a impro- mutare și impartasire s'a și potutu fórté usioru intemplá, dacă considerăm multiplele atingeri în- tre poporatiunile Franciei de medianópte cu ale celei australi. Afóra de acea Eleonor'a de Poitou și Aquitani'a maritandu-se antăiu după Ludovicu VII. alu Franciei, apoi după ducele Normandiei Enricu (1152), este laudată că amatória a poeziei și pa- tróna a poetiloru, la curtea carei a trairu și tru- badurulu Bernardu de Ventadour. Totu asiá fratii sântului Ludovicu, Alfonsu și Carolu, si-luara de soție pre principesele de Tulus'a și Provinci'a, Ioan'a și Beatricea. În fine espeditiunile cruciate înca au tienu pre Francesi și Provinciali în co- merciu p'aci continuu; că se tacem, că unii li- rici vechi francesi memorédia espresu caletoriele lor prin Provincia. Tóte aceste și alte impregiu- rări n'au potutu se nu midulocésca, că anticii poeti lirici francesi se imite pre mai vechii lor colegi provinciali și se impromute multe de tóte de la ei.

Prelanga tóte cele dîse, liric'a vechea fran- cesa cu respectu la cuprinsulu ei niciodată n'a ajunsu la înaltîmea celei provinciali. Asisiderea a remasu inderetrulu prototipulu ei cu respectu la forma, cea ce în parte se pote pune și pre comp- tulu limbei francese mai puțin musical.

Vine înse întrebarea, ore n'au impromutatu și Provincialii de la Francesi? Răspunsu: pe te- renulu lirice puțin seu mai nemica; celu multu s'ar poté afirmá asiá cev'a despre une cântece sociali c. i. refrenu, aparute în timpuri mai târdie. Dara influinti'a poeziei epice francese asupr'a ce- lei provençali nu se pote negá, ci trebuie fóra dór' și pote se o concedem.

(Va urmá.)

DR. GREGORIU SILASÎ.

¹⁾ *Diez* o. c. pag. 245—246.

Judetulu.

— Romanu istoricu. —

III.

Soli'a cea tainica.

In uliti'a manastirei, numita astadi strad'a vamei, este o casa cu numerulu 11. Acésta casa de vre-o doi ani încôca se numesce „Hotelu Europa.“

In anulul 1612 nu erá Hotelu ci erá proprietatea si resiediutia judetiului Weiss.

S'a schimbatu, nu mai este cum erá. Cu tóte cá astadi are dóue etagiuri, totusi pe cându n'aveá decátu unulu, adeca pe tempulu lui Weiss, erá mai aretatósá cá acumu.

Cum se póte?

Fiindu-cá atunci erá celu mai mare si celu mai frumosu edificiu privatu din totu orasiulu. Nici o casa, nici chiar' Hotelulu orasiului numitu „la Corón'a de auru,“ care se afla in ace'asi strada, nu erá asiá de mare cá ast'a, lasu cá giuru impregiuru nu se vedeáu decátu totu numai edificii cu incaperi la faci'a paméntului, acoperite care cu pátu, care cu síndila, pe cându casele lui Weiss aveáu unu coperisiu de tígile séu olane.

Apoi curtea erá spatiósá, semená cu curtea unui castelu, cá-ci giuru impregiuru, inaiute, pe de laturi, si in fundu eráu cladiri, ér' in dosulu caselor din fundu se inaltia unu turnu alu orasiului, in patru coltiuri, netincuitu, care faceá acumu parte din incaperile puse la dispositiunea judetiului, cá-ci siantiulu orasiului din dosulu caselor impreuna cu disulu turnu se adusese in directa comunicatiune cu curtea lui Weiss.

Credu cá nu ve va displacé déca vomu privi mai aprópe acésta casa.

Curtea aveá pardoséla de pétra merunta, unu lucru fórté rarú pe acele timpuri.

Pórt'a erá boltita sub case, încátu trebuia se treci prin unu gangu cá se ajungi in curte.

Spre drépt'a erá scar'a domnésca, numita asié in opositiune cu scar'a servitoriloru, cá-ci numai domnésca nu erá acésta scara, formata cá din vre-o dóuedieci si patru de trepte, de pétra tocita, care pornindu dintr'o tindulitia te duceá susu preste dóue precurmari. Scar'a erá lipsita de lumina, asiá încátu prin midiloculu ei de-abiá mai vedeái unde calci. Dar' nici dupa-ce ajungeái susu in tinda, care erá podita cu tígile, nu aveái o lumina mai buna, cá-ci vechii architecti ai Brasiovului se pricepeáu totu atâtú de puçinu cá si urmasii lorú de astadi, la o buna distributiune a spatiului si a luminei.

Din tind'a cea intunecósá spre stâng'a o usia mica dar' grea de stejaru, cu balamale grosolane, cu o brósca vatavalósá, te conduceá in bucatarie, care nu numai cá este luminósá, dar' si mare cá o sala.

In acésta bucatarie podita totu cu tígile este o vétá mare, mare, deschisa, pre care lemnele ardeá nedespicate si netaiate, in blani cum le aduceáu din padure. Lânga focu, trasu in o frigare

tiépana se invertesce unu intregu muschiu de bou, de-asupr'a unui strânicu picatoru de paméntu cu smaltiu verde.

Lânga vétá erá o mésa lunga de lemnu de stejaru, asiá de curata încátu sticleá.

Dinaintea acestei mese steteá jupânés'a de casa a judetiului, cá-ci sot'á s'a murise, si acum i conduceá cas'a o sora a repositatei. Lânga jupânésá eráu dóue servitóre, si tóte trei se ocupáu cu pregatirea bucatelorú de le curgeáu sudorile.

D'apoi nici nu erá lucru puçinu se omenésca pe doi soli ai dietei, dintre care unulu erá unu judetiu. Trebuia se arete jupânés'a, ce este in stare se faca o Brasiovénca sdravena. —

Se le lasamu inse in pace, cá nu care cumv'a zatignindu-le, se puna prea multa sare in supá ori se párjolésca friptur'a.

Intorcându-ne érási in tind'a cea intunecósá, vomu intrá in cas'a dinainte, care aveá destinațiune a fi ace'a ce suntu salónele in díu'a de astadi.

Cas'a cea dinainte, cum chiar' numele ne spune, erá spre strada, ér' lânga ea, spre curte se aflá o odaia mai mica, care erá cá unu feliu de visterie. Adica acolo se tiéneá lad'a de fieru cu bani si cu tóte sculele cele scumpe, cá-ci boltita fiindu, de unde i-i dícea boltitia, interiorulu ei erá mai feritu de ori-ce primejdia, cá focu, spargere si altele.

Cas'a dinainte séu salonulu judetiului Weiss ar' face deliciulu acelorú ómeni, cari urmarescu intru tóte modele dílei si cari prin urmare moru dupa unu arangiamentu de odaia in stílu de evulu mediu.

Cu puçini ani mai nainte, pe cându acésta moda nu erá asiá de respândita, precum este astadi, amu fi fostu datori a descrie cu amenuutululu tóte odaile judetiului, asiá inse ne vomu margini a face in liniamente generale o schitia numai despre ele.

Ne-amu poté lipsi si de ast'a, dar' cine scie, pâna cându va mai tiéne acésta moda si prin urmare bine va fi déca cetitorii nostrii din viitoriu 'si voru poté face o ideia, fia câtú de slaba, de locuinti'a judetiului Weiss.

Se spunemu dar' mai ântâiu, cá ferestriile eráu mititele, cu prevadiuri grele de stejaru, cu geamuri formate din bucatiele de sticla colorata, prinse in plumbu si formându nisce icóne impetritiate, priu care lumin'a dílei strabateá colorata in odaia.

Tavanulu erá impodobitu cu stucu, adeca cu figuri formate din tincuéla. Paretii spoiti cu albu, giuru impregiuru ornati cu portrete in marime naturala, representáu parte precedesori parte antecedenti de-ai judetiului.

Scul'a cea mai frumósá din odaia erá cup-torulu claditu in coltiulu dreptu alu casei din cahale (olane smaltiuite); câtú despre mobiliaru se compuneá din o mésa mare de stejaru, care stateá in midiloculu casei, din vre-o dóuesprediece scaune, cu spate inalte, cu jeltiuri de piele, din unu scrinu cu multe sipeturi si cu feliu de feliu de figuri,

Balu la Curtea regala

a din Budapest'a.

care nu erau zugravite, ci facute totu de lemnu de diferite colori.

In boltitia erau numai vre-o două scaune si unu patu, giuru impregiurulu tavanului nisce cuiere cu vasele de argintu ale judetiului.

Mai erau inca odăi in cealalta parte dincolo de bucatarie, dar' de vreme-ce astea aveau destinațiune secundara parte pentru gazdăia, parte pentru oșpeti si servitorime, nu le vomu mai cercetă.

Dela mărtea soției s'ale, Michailu Weiss se folosiă numai de cas'a din nainte si de boltitia; dormindu de-atunci in acăsta din urma.

In casele lui Weiss se aflau afara de pomenitul apartamentu privatu, si incaperi oficiale. Cancelari'a s'a era in despartiementulu din fundu alu caselor. Dedesuptulu cancelariilor se aflau inchisorile, destulu de misterioase si destulu de ferite de ochii lunei, dar' partea cea mai ferita din totu cuprinsulu, era turnulu celu din gradina, care nu era cercetatu decât numai de Weiss, dar' de elu regulatu pe fie-care di, câte odata, chiar' si de mai multe ori pe di.

Lumea multu 'si batuse capulu că se afie, ore ce face judetiulu acolo, dar' nu isbutise nimeni a descoperi mai multu, decâtu că avea grige, că se se duca in turnu de ale mănărei si apa de beutu. Pentru cine inse, ast'a n'o scia nimeni, că-ci mănărea si ulciorul cu apa se puneă josu intr'unu feliu de magazinu. Nimeni, afara de judetiu, nu se invrednicise inca a urcă treptele din turnu, care pareau a conduce in o odaia locuita de cineva, că-ci adese-ori in seri de érna resuflatorele turnului se vedeau luminate, prezentându-se atunci tocmai că si nisce ferestri, că-ci numai atunci cându erau luminate aveau asiă, é' preste di pareau că nisce gauri simple, zidurile fiindu gróse, încātu privirea nu potea petrunde de umbr'a lor până la geamuri. —

Dar' acumu avemu se ne întorcemu la Weiss, care sosiă cu oșpetii sei, cu Davidu Weirauch si George Frank, venindu dela adunarea din beserica, la care amu asistatu si noi.

„Am nadejde, jupâne frate,“ dîse Weirauch pe cându urcău scar'a, „că vomu duce unu respunsu placutu stapânului nostru.“

„Iubite frate,“ replică Weiss cu unu zimbetu sarbedu, pe care nu-lu vediuira cei-lalti, că-ci dupa cum scimu era intunerecu pe scara, „aibi grije se nu cadî, că-ci nu cunosci treptele.“

„Am întielesu, jupâne frate,“ făcu Weirauch, „si suntu mahnitu.“

„Oh Domnedieulu meu,“ esclama Weiss, deschidiendu us'a spre cas'a dinainte si poftindu cu unu gestu amicabile pe oșpetii sei se între, „nu-mi restalmaci cuvintele mele, prin care n'am voitu se dîcu altu nimicu, decâtu ce'a-ce trebue se se întielega prin ele. Am unu obicei, amiciloru mei, deca me iertati se ve dau acestu dulce nume.“

„Me rogu, me rogu, este o mare cinste pentru noi,“ se grabi a dice Weirauch.

„Se nu-ti uiti vorb'a,“ 'si permise a observa George Frank, „diceai că ai avea unu obicei.“

„Da, asiă este,“ replică Weiss „pe căta vreme me vedu in locuint'a mea nu-mi place se vorbescu de treburi, deci ve rogu se le lasamu până dupa mēsa, cându vomu trece in cancelaria, unde ve va acceptă Chrestels că se ve aduca respunsulu obștescei adunari.“

In acestu momentu intră jupânēs'a Catrina, cumnat'a si gazdăia lui Weiss, rosia că raculu, că-ci venia dela vētra, unde copsese „unu bom,“ adica o prajitura de aluatu dospitu, infasiuratu pe unu sulu de lemnu si preseratu cu multu zaharu, care se topesce pe aluatu, formându unu sloiu de zaharu pe elu.

„Poftiti la mēsa,“ dîse Weiss la vederea jupânesei Catrina, arētându spre mēs'a din midoluculu casei, care era intinsa gat'a.

Jupânēs'a Catrina scosese tota argintari'a si o pusesse pe mēs'a, care gemea sub diferitele vase de totu soiulu. Cinci rënduri de talere de argintu, puse un'a preste alt'a dinaintea fie-cărui oșpe, le anuntiau că voru mănca cinci feliuri de bucate; éta cum inlociau intru cătu-v'a sasii de atunci, meniurile usitate la mese mari in dilele nōstre.

Câtudespre pahare, nu statea decâtu numai câte unu pocalu de argintu dinaintea fie-cărui oșpe, ce'a-ce era unu luxu fōrte rar, că-ci atunci vinulu se bea din ulciore de cositoru, care facea ocolulu mesei din năna in mână.

Judetiu Weiss rosti mai întâiu o mica rogatiune de mēsa, apoi se pusera cu totii pe scaune si incepura a mănca.

Nu ne vomu ocupă de amenuntele acestui ospetiu bogatu si luxuosu, dar' tristu, de ore-ce oșpetii lui Weiss nu poteau fi veseli, presimțindu că inzadaru le fuse caletori'a la Brasiovu, é' stapânulu casei era impovoratu de grigi, că-ci potea prevedé prea bine furtunile ce aveau se isbucnescă asupr'a Brasiovului in urm'a indaratniciei aretate față cu principele domnitoriu si nu potea fi linscitu despre reusit'a resistenței ce era decisu a opune atacurilor care negresitu că aveau se urmeze.

Celu mai posomoritu si mai tacutu dintre toti mesenii era Davidu Weirauch, judetiulu Cohlului. Elu nici nu mănca nici nu bea, ci urmariă cu o nerabdare vedita decursulu prândiului. Era pe față, că de-abiă acceptă se-i vedea sfērsitul, pentru a află in fine respunsulu Brasioveniloru.

George Frank, soțulu lui Weirauch, era si elu tacutu, elu inse taceă si faceă, adeca nu se feri de mănca, mângaindu prin poft'a s'a de mănca pe biat'a jupânēs'a Catrina, care ar' fi desperatu, deca bucatele ei cele gustose si mustose ar' fi remasu neatinse.

Si de ore-ce jupânulu senatoru Frank avu grigia, că se-si clatēscă adese-ori gur'a cu vinulu celu minunatu ce era la mēsa, dupa bucaturile cele bune, din ce mergeă uită totu mai multu de necasu si devenia mai vorbaretu.

Intinse o conversatiune fōrte animata cu jupânēs'a Catrina, desvoltându o aprofundata cunosciintia in ale bucatariei si ale pivnitiiei.

Jupânés'a erá incântata de laudele unui cunosătoriu atât de perfectu, precum se aretá jupânulu Frank.

Ar' fi doritu se scie, déca nu erá cumv'a si elu veduvu, dupa-cum o lasase sôrtea se devie ea.

„Ce barbatu cu minte, ce o.nu dragalasiu, câtu de bine s'ar' potriví cu mine,“ 'si dícea biat'a femeia in sêne.

Jupânulu Frank infierbântându-se de vinu, pe la friptur'a cea mustósa, ciocni napraznicu in pocalulu seu.

Semnu că voia se tiêna o cuvântare.

Jupânés'a Catrina mijí ochii, erá emotionata de purederea senatorelui, precumu suntemu totu-de-a-un'a cându o persóna afecționata de noi se espune criticei unui publicu, fia chiar' asiá de micu precumu erá acél'a, care aveá se asculte acumu la vorbele Sibianului.

Cei doi judeti redicara capetele la ciocnirea lui Frank, aruncara amândoi nisce cantaturi superacióse asupr'a nesaratului, care se scolase in petióre si incepuse se bâlbaie:

„Circumspectule si intieptule jupânu, Domnule judetiul alu Brasiovlui. Amu venitu e' bunu gându la d.-t'a si cu placere vedemu că d.-t'a ne-ai primitu că pe nisce iubiti óspeti si ne-ai omenitu, dându-ne privilegiu se ne miram de bogati'a d.-t'ale si de bun'a intocmire a casei, a camerei si a pivnitiei d.-t'ale. 'Ti multiamimu din tóta inim'a de bunatatea d.-t'ale si avemu nadejde, că vei face ce vei face, că-ci poternicu esti, si cu védia esti, si vorb'a d.-t'ale are trecere prin poporu, si vei induplecá pe Brasioveni, că se fia cu minte, se ne implinésca cererea, pentru-cá trapedulu nostru si ostenél'a nóstra se nu ne fia in paguba, ér' déca d.-t'a care cumv'a ai fi de alta parere, tatalu cerescu se te iá in sfântulu seu scutu.“

„Aminu,“ disè Weiss ciocnindu paharulu cu Frank si cu Weirauch.

Vrêndu nevrêndu trebuia si judetiulu Cohalmului se rostésca vre-o dóue cuvinte, si tocmai se prepará la acést'a cându intrá unu aprodu, vestindu, că dlu senatoru Ionu Chrestels ar' fi sositu in cancelaria.

„L'asiu pofití incóce,“ disè Weiss, „dar' sciu că domni óspeti ai mei ardu de nerabdare, că se afle cu unu minutu mai nainte hotarírea Brasiovenilor si de vreme-ce, nu se póte tratá nici-de-cumu asemenea cestiune aici, spune-i jupânului senatoru că vomu veni indatá ce se va redicá mész'a.“

Aprodulu esí.

Frank ar' fi voitu se-si faca tabietulu dar' pe Weirauch nu-lu mai rabdá la mész'a.

„Ti multiamescu si eu jupâne frate,“ disè elu deci adresându-se către Weiss, apoi întorcându-se către jupânés'a Catrina, continuá: „ér' d.-t'a prea vértuósa dómna, nu te vei superá, déca inpotriv'a datinei, sculându-ne dela mész'a, te vomu parasi indatá. Datori'a către statu ne impune acést'a si ei trebue se ne supunemu spre binele obştescu, chiar' déca amu fi siliti a calcá alte datorii mai dulci pentru inim'a nóstra. Ne iertati dara.“

Dupa aceste cuvinte se scolá.

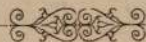
Cei-lalti, firesce, se scolara si ei.

„Déca vei binevoi a ne conduce in cancelari'a d.-t'ale,“ continuá Weirauch, „noi suntemu gat'a a te urmari.“

Senatorulu Frank erá asiá de induiosiatu de acést'a pornire grabita, încátu nu fú in stare a-si luá adio dela jupânés'a decâtu prin o plecaciune câtu se póte de stângacie si muta.

(Va urmá.)

TEOCHAR ALEXI.

DORULU COPILEI.

— Doina originala. —

Multu me 'ntréba 'n doru maicuti'a
„Că-ci nu-su verde că frundiuti'a?“
— Usioru-i maica la frundia,
Că pló'a o umediesce
Si vântulu o recoresce
Nici unu doru n'o vescuiesce!

Multu me 'ntréba sant'a luna:
„Unde-i voi'a mea cea buna? —
Că 'nfloriám cá mugurii,
Si saltám cá fluturii“...
Eu dícu către luna 'n jale:
— Că o-am datu pe superare,
Se nu 'nfloru cá mugurii,
Neci se saltu cá fluturii!

Tanguim'asiu si n'am cui,
Tanguim'asiu codrului,
Codrulu e 'nfloritu si verde
De i-asiu spune, nu mi-ar' crede...
Plângem'asiu către isvóra
Dara ele-su curgátóre
Nu le pasa că me dóre! —

Sufla vântulu dela-Ardealu
Si-mi aduce doru si-amaru, —
Suf a vântulu preste lunca
Dorulu badei me usuca, —
Sufla vântulu víjeesce
Dorulu badei me topesce!

Nu sciu bade ce m'oiu face,
Dorulu teu nu-mi mai dá pace, —
Díu'a, nóptea, n'am odihna,
Díu'a, nóptea nu s'alina, —
Ci-mi totu plânge-a naru cu jale
Pentru dragostele t'ale!

Arde-ai dorule cu focu,
Că n'am stare, nici am locu, —
Arde-ai dorule din lume,
Pentru tin' n'am díle bune, —
Arde-ai dorule cu para,
Pentru tine n'am ticnéla.

Vai badítia dragulu mieu,
Ce se facu de dorulu teu?
Că nici díu'a la cosele
Nu mi mai trece de dorere, —
Si nici nóptea pe perina
Nu-mi trece dela inima!

Du-te dorule 'n pustii
La mine se nu mai víi, —
Du-te doru cu vânturile
Că se-mi duci si gândurile, —
Du-te doru cu Dunarea
Se nu-mi plângi de-a pururea!

Vasiliu Budescu.

DIN MISERIILE SOCIALE.

— Novela. —

(Urmare.)

Numai dîsei nimicu, decâtu cuprinsa de indignatiune o întrebai pentru a două ora:

— Si pentru cine se se face acêsta petrecere?

— Fét'a mea, reluă dîns'a, a fostu o greșiela... s'a luat unulu dreptu altu... Vecin'a a fostu reu informata... nu a fostu Emanuelu...

Mama!... Ce spui?... Emanuelu traesce si eu n'am sciutu!...

Mam'a plîngea si ea!... Ingrat'a de mine!... Tocmai acum o facusemî se întielega câtu de josu pusesemî iubirea ei!...

Dupa cîtev'a momente mam'a eși, si dupa-ce prim'a emotiune 'mi trecu, cum siedeam culcata si cu faci'a spre us'a ce se deschidea in dreptulu meu, o vediui deschidiendu-se incetinelu si Emanuelu 'mi aparu. —

Eră de necunoscutu... atātu de multu dorerea 'lu schimbare si pe elu;... cum 'lu vediui intinsei braçiele-mi slabite spre elu...

— Emanuelu!...

— Sylvia!...

— Ce fericire!...

Emanuelu me cuprinse in braçiele s'ale, me atrase la peptulu lui; me acoperi de lacrimi si sarutari, 'mi dede numirile cele mai gingasie si 'mi aretă o tandretia de necreditu...

Plăseramu amendoi că nisce copii...

— Ce felu! tu... tu ace'a care 'mi spuneai rîdiendu că m'ai uitatu, tu se suferi atāt'a din caus'a mea, — 'mi dîcea elu tîenendu-mi capulu intre mănile s'ale si privindu-me cu iubire...

— Da, că-ci te-am iubit... si apoi... grozav'a remușcare...

— Oh! taci! taci! 'mi dîcea elu cu dulcétia inchidiendu-mi gur'a cu saruturile s'ale...

Mai târdu parintii nostri ai amenduror'a venira la noi. — Eu care eram cu totul sdrobita de insomnie si dorere, acum mai re'nviasemi puçinu, rosiati'a se ivise pe decoloratii mei obrazi. Toti se întreceau a depune pe ei saruturile lor.

Emanuelu reveni de atunci in fie care dî. Siedeă dîle întregi la capatîulu meu. Me distră, cetindu-mi diferite cîrti ce aduceă, 'mi istorisia, cîntă si impreuna faceamu planuri pe viitoriu.

Intr'o dî sîmtiendu-me bine potui eși.

Mam'a me privia lacrimădu de fericire.

Se decise casatori'a pentru dîu'a cîndu voui fi pe deplinu restaurata, si pâna atunci se se facea pregatirile. —

Vér'a trecuse de multu, eram pe la sfîrsîtulu lui Novembre. Gerulu incepuse a se sîmti si dupa cîtev'a dîle o ninsore acoperi pamîntulu, padurile si delulu.

Pretotindeni eră linisce si monotonie, numai pentru mine eră dîle de serbatore si veselie revenise. Totulu me incântă, 'mi pareă poesie si cum asi fi potutu privi alt'felu, cîndu amorulu

lui Emanuelu me smulsese dela marginea unui hîdosu mormentu. — In dîu'a de s. Nicolae, dîu'a nascerei mele se sevêrsi cununi'a mea cu Emanuelu. Toti proprietarii dimpregiuru participa, toti cunoscutii ambelor nostre familii. Fu o nunta frumoșă, sgomotôșă, — o petrecere animata, care dură in cursu de cîtev'a dîle. Emanuelu faceă totulu spre a me multumi. — Petrecuramu o luna in sînnulu familiei mele si pe cea de a două la parintii lui Emanuelu. Si acilea ne acceptă bucurii deseversite. Mam'a lui se siliă a ne resfatiă in totu modulu. Tocmai acum aflăi că doctorulu, care me ingrigise, spusese parintiloru ca prevede unu reu mare pentru mine. Atunci mam'a mea, amintindu-si de vechile ei banueli, scrisese parintiloru lui Emanuelu, că consênte a-mi accordă măn'a, numai deca D.-dieu ar' avé indurare de dîns'a, se face vre-o minune cu mine. Dupa unu respunsu din partele se decisese dîu'a venirei, in care tîmpu mam'a me prepară pentru emotiunile ce avusei din nou se incercu.

Mam'a me visită fôrte desu la bunii mei socrii, si desî pareă fericita de casatori'a ce contractasemi, totu-de-a-un'a inse la plecare, plecă sfasiata de plînsu si de dorere. 'Mi imaginăm câtu trebue se o coste lips'a mea. Iubiām multu pe mam'a, dar' nou'a mea viétia de placeri si de sgomotu me absorbise intr'atātu, incātu nu vedeām in tóta întinderea suferintia ei.

Trebuia că preste cîtev'a dîle se plecăm la un'a din mosfîle noiloru mele rudenii, alu căroru moscenitoriu si ruda eră Emanuelu si pe care recunoscintia si onorea 'lu obligă a ingrigi de interesele lor, care acumu erau ale lui. Dînsulu gasi o mare disordine in afacerile mosiei, si i-i trebuî multu tîmpu de lucru. Dupa o luna meraseramu in orasielulu unde locuia betrânii si unde trebuia se ne întîlnimu si noi.

La plecarea noastră dela Vaisiôre, mam'a care devenise fôrte trista, desî ascundeă multu din dorerea s'a, că-ci eu eram inca debila, aveām lipsa de linisce, cu tôte acestea, pe faci'a s'a se cetia o mare suferintia. Avusei mare remușcare, că-ci la despartirea mea de dîns'a nu me acceptăm se se întemple scene asiă de sfâșetorie... 'Mi luase capulu intre mănile s'ale, 'mi sarută faci'a si pîrulu, plîngeă cu atāt'a focu, că nimicu din tôte obiectiunile si rogatiunile nostre nu avura efectu; Emanuelu i dede parol'a, că preste cîtev'a luni me va aduce pentru mai multu tîmpu lînga dîns'a, dar' si acést'a că tôte consolatiunile nostre nu fura privity decātu cu neincredere si că data numai dorerei s'ale, — ea isbucniă din nou in cele mai sfâșetorie expansiuni de amoru si de tandretie materna...

Ah! câtu am fostu de crudu pedepsita pentru egoismulu si nedreptatea mea. Nu am sciutu pretiu atunci acea sfînta si nemarginita iubire, care compunea fericirea cea mai adeverata. Am privitu cu indiferentia si mi-am imaginatu că nu potu există doreri mai profunde decātu desperatulu meu amoru, resplatitu mai târdu cu aceasi ingratitude

dine precum am nesocotitu eu amorulu maternu. Ea, serman'a mea mama, la plecare 'mi umplu geamantanele de diferite lucruri, care numai mureloru le este datu a întielege cu fineti'a afectiunei si prevederei lor. — Cându trasur'a porni si eu sdrobota de căintia si de lacrimi, le adresai unu ultimul salut, ea cadiu lesnata in brațele tatalui meu. — Suferii foarte multu din caus'a acestei separatiuni. Emanuelu era pierdutu... Atentiunile lui pentru mine 'mi indoiă pentru elu sentimentele de afectiune si de recunoscintia.

Betrânele noastre rudonii ne primira transportati de multumire. — Me sili si eu in totu chipulu a le face vietii mai suferita prin ingrijirile ce le prodigam. — Cu toate acestea preste catva timp ei cadura bolnavi. In aceste circumstantie, intre mine si maica-mea se urma o corespondentia, in care in cateva pagini ne exprimam in limbajulu intimu si nemesesiugitu, ardentia nostra afectiune. Acesta dura multu timp, si eu credeam, imprudenta ce eram, ca mam'a se consolase si ca emotiunile, turburarile pentru absentia mea nu le detora decatu neobiceiuintiei! Nebuna ce eram! Cugetam pana a insulta prin aceste indoieli acea ce intretinea sufletulu, vietii sa.

Deodata scrisorile incetara. Me ingrijiai, scrisei, dar fara raspunsu... mai scrisei era si era, dar nimicu! Acesta me nelinisea multu mai alesu, ca pe de-o parte afacerile, gravitatea maladii rudelor noastre, rigorea timpului si deparatarea, toate acestea me faceau a sta pe loc si a nu pute se pleca la Vaisiore. Intr-o zi de asemenea inchiudinii usi'a se deschise si vedui pe tata intrandu.

Era in dolu si preste mesura tristu!...

Amu scosu unu tiepetu de desperare si mi-am acoperitu faci'a cu mainile.

— Unde este mam'a? strigam eu stapenita inca de realitatea presentimentului meu fatalu... Ah! maica! ceriulu m'a pedepsitu!...

Emanuelu si tata me sustienura si caută sermanulu bețrănu a nu se ațetă acea ce era, de tema de-a nu-mi aduce nouă suferintie, cari se-mi agraवेत reulu din trecutu, ca-ci suferisemi multu de peptu.

Cându me mai linisesci, aflai dela dănsulu, ca primise scrisorile mele, si erau mirati cum raspunsurile lor nu-mi parvenise. — Mam'a inca dela plecarea mea caduse bolnava, si fiindu-ca suferia de o maladie incurabila, reulu sa agravatu din zi in zi pana candu se stinse cu desevărsire. Dăns'a nu se plānsese tatei nici-odata de suferintia sa, noi inse tocam acum intieleseramu gravitatea ei!...

Sacrificiulu ce ea facuse pentru mine era prea mare!...

Serman'a mama!...

Oh! tocmai acum m'am convinsu, ca o mama pote muri de dorere pentru copilulu seu! —

Tata mai siediū cateva septemāni cu noi, in urma plecā la Vaisiore, Nu multu dupa acestea bețrānele noastre rudonii, in scurtu intervalu, tre-

cura si ele la vietii vecinica, si eu lānga scumpulu meu Emanuelu me gasiam acum prea nefericita.

Dar' Eugeni'a, bun'a mea amica?... Oh! si despre dăns'a nu m'am indoit unu momentu, — ea care 'mi manifestase in diferite ocațiuni bun'a credintia si statornicia cea mai perfecta: — si ea sa casatoritu, catva timp mai in urma, si din neintrerupta nostra corespondentia cunoscū catu trebue se fia ea de fericita in dulcea ei solitudine, la proprietatea parentiesca, incungiurata de parinti si unu soțu care o adora.

... Dar. eu?...

Deceptiunile ce aveam se intempinu a trebuit se sdrobēscă tota fericirea visata si atinsa, si in a carei durata cine nu ar fi comptatu?...

(Va urmā.)

Paulina C. Z. Rovinaru.

VISIONILE.

In lumea acest'a se petrecu o multime de lucruri, despre care sciintia nu-si pote da seama si la care legile naturei ce exista si sunt pana acum cunoscute, nu se aplica de locu. Aceste sunt visiunile si asiā numitele „lucruri supr'anaturale“ ori „necunoscute“, ca se ne exprimam in limb'a poporului.

Acte istorice si esperientie din prezentu ne dovedesc, ca visiunile si lucrurile „supr'anaturale“ na potu fi numai productulu unei poteri de imaginatiune, ci trebue ca exista poteri, care, ca toate celelalte poteri ale naturei, lucrēza si ele intre conditiuni si impregiurari de totu hotarite. Aceste ar trebui se formeze obiectulu scrutari-lor sciintifice. Ca sciintia nu se ocupa cu ele, asta inca nu dovedesce neexistenta lor, ci mai multu imperfectiunea sciintiei de astadi. Ca-ci intocmai cum electricitatea si magnetismulu se pareau in vechime lucruri supr'anaturale, asiā si se paru noue astadi visiunile, si voru trebui pote se vina alte generatiuni, care se voru ocupā cu scrutarea sciintifica a acelor'a si le voru recunosce dreptu lucruri pote foarte naturale. Lumina trebue se se faca, cum sa facutu in timpululu din urma si in privintia somnambulismului, a hypnotismului si a aparentielor magnetismului animalicu.

Sciintia si pe acestu terenu nu pote decatu se urmeze calea cea aprobata in privintia totoror lucrurilor ce-i erau necunoscute. Ea va trebui se examineze toate faptele ce se raporta la ele si apoi se-si faca conclusiunile si se stabileze legile. Ast'felu va trebui se adune toate aparitiunile de pe terenulu „supr'anaturalelor“, celu pușinu intru catu acele sunt incatva dovedite, se le publice si se le predee dreptu materialu fie-caruia, care voesce de-acu inainte se se ocupe cu scrutarea acelor'a. Si in timpululu din urma sa si aflu omeni, care aduna materialulu, si va veni unu timp, candu sciintia se va dimita a se ocupā in tota seriozitatea si cu acestu obiectu destulu de interesantu.

În următoarele vomu împartasi si noi câte'vea întemplari, despre care dupa isvorulu din care au esitu, avemu caviute de-a admite, că nu suntu supte din vîrfulu degetului.

*

Regin'a Svediei, soçi'a regelui Carolu alu XI, eră mórta si jaceá pe patulu de parada. În anti-siambra, care eră despartita de odai'a de parada prin o usia de sticla acoperita cu o perdea, tienea paza unu ofieru, care se întielege aveá se respinga pe ori-ce nechematu si în órele, candu intrarea generala nu eră permisa. Pe unu tempu, candu publiculu eră deschisu dela cercetarea cadavrului, se deschise usi'a antisiambrei ce ducea inafara si ofierulu vediu cum intrá o dama de curte, pe care o cunoscea elu personalu si care eră o prietina intima a reposatei regine, si fara de a se adresá catra elu ori de a-lu privi, merge oblu spre usi'a ce ducea catra odai'a de parada. Ofierulu a lasatu-o se tréca înainte. Dam'a remase multu în ce'alalta odaia, si ofierulu devenise lucrulu căm suspectu. Elu impinse deci la o parte perdéu'a de pe usia si privi prin geamuri. Spre spaim'a s'a vediu, că mórta regina se sculase de jumetate în sicriu si se pareá a fi într'unu discursu viu cu dam'a ce intrase la ea. Puçinu dupa ace'a dam'a de curte esi de-acolo si parasi antisiambr'a pe ace'a-si cale, pe care venise, fara a bagá în séma pe ofieru. Ofierulu cutezá a se mai uita odata în odai'a de parada si vediu pe regina érasí în sicriu liniscita si fara nici o schimbare. Împartasindu elu acésta întemplare, s'a constatat, că dam'a de curte nici nu eră în Stockholm, ci se aflá de multu într'unu castelu dintr'o provincie indepartata. Vre-o câte'vea dile dupa ace'a a sositu apoi scirea, că ea inca a moritu si anume precisu la ace'a-si óra, candu a facutu visita cadavrului reginei.

Despre acésta întemplare se afla si astadi în archiv'a din Stockholm unu protocolu autenticatu în tóta regul'a.

*

Urmatoriulu casu s'a petrecutu într'o provincie rusésca.

Intr'o domineca unu preotu slugise într'o filiala indepartata. Catra amédi sosise acasa. Preotés'a eră dusa la o cumnata a ei într'altu satu, ér' servitóri'a eră espedata, asia că preotulu se aflase singuru acasa. Obositu de lucrulu díleloru din urma, elu se întinse pe canapea spre a odichni puçinu, cându de-odata fú spariatu prin tragearea clopotielului dela usi'a ce eră incuiata. Se trezesce din somnu, grabesce afara si deschide, dar' nu eră nimeni. Superatu pentru acestu jocu alu vre-unui baiatu de pe strada, elu se culcase de nou. Clopotielulu suná si a dóu'a si a trei'a óra. Preotulu sare de amendóue-ori de pe canapea si descuie usi'a în graba sperandu, că va prinde pe conturbatoriulu linisicei s'ale. Dar' totu inzadaru; cându inse, dupa a trei'a tragere se re'ntórce, vede cum într'ace'a o bucata mare din plafonulu odaiei

a cadiutu tocmai pe canapea asia, că deca ar' fi jacutu si dormitu acolo, potea se fia omorítu.

Aci a trebuitu se fia cev'a la midilocu, ce i-a produsu imaginatiunea unei trageri de clopotielu, pentru că se se indeparteze de loculu, unde poteá se-si afle mórtea.

*

Casulu urmatoriu e infioratoriu si atinge o cestiune ce în tempulu din urma s'a fostu pusu de repetíte ori la ordinea dílei, adeca cestiunea ingroparei de viu.

Unu locuitoriu alu Rusiei-de-nord, care petreceá în Rusi'a-de-sudu, primí scirea despre gréu'a inbolnavire a tatane-seu. Elu plecá numai decátu, dar' candu a trei'a ori a patr'a dí sosi în patri'a s'a, tatalu-seu eră deja inmormmentatu de vre-o câte'vea óre. În nóptea urmátore elu visá, că tatalu-seu ar' stá inaintea patului seu si l'ar' rogá se-lu scóta din mormentu. Visulu a fostu fórte viu si impresiunea ce i-a facutu-o fórte penibila; dar' dupa cum se obicínuesce în asemenea casuri, visatoriulu se încercá a resistá acelei impresiuni si o si devinse. În nóptea urmátore inse i s'a repetatu infricosiatulu visu. Acum un mai avú odichna si grabí la preotu, spre a cere dela acest'a desfacerea mormentului. Acest'a se aretá puçinu aplecatu a concede pentru unu visu o mesura atátu de estraordinaria si i si succese alu desmentá de la acestu planu. — Acum i aparú tatalu-seu din nou în a trei'a nópte si anume de astadata cu o faciá tóta sgariata cu unghiile de la degete si cu espresiunea celei mai teribile temeri de mórte si-lu congruá se nu mai traganeze. Fíiulu alergá la cimiteriu, mormentulu se desfacú si pe nefericitulu 'lu aflase mortu, dar' cu tóte infricosiatele dovedi despre ace'a, — întocmai cum fíiulu seu 'lu vediu în visu, — că elu a mai inviatu odata în sicriu.

Luptându-se nefericitulu tata cu mórtea, cugetele lui eráu la fíiulu seu, si se póte, că pe óre-care cale pâna acum necunoscuta, acele au venit în legatura cu sufletulu celui din urma si a facutu asupr'a acestui'a o impresiune, ce s'a manifestatu în cele trei visuri.

Tu ai remasu curata . . .

Din valurile marei fetióra-ai resaritu,
Cu braçiele de marmuru, cu perulu auritu,
Cu ochi vineti cá ceriulu — cá marea de adénci,
Cu senu albu cá spum'a de vîntu lovitú 'n stânci . . .

Din valurile mării cu tine de odata
Esitám la lumina; . . . Dar' marea turburata
Cu valurile negre, eternu ne-a departatu;
„Tu ai remasu curata“ . . . ér' eu m'am cufundatu! . .

Georgiu Simu.

Strad'a Carmen Sylv'a.

— ROMANU. —

(Urmare.)

XXX.

Inrerogatoriulu.

„Ce dîci Domnule Riber,“ se adresă Armicu catra grefieriulu seu, cã-cî in casuri grele i placeã sè se consulte cu altii, chiar' si cu subalternei sei, precum o faceã si acumu.

„Eu suntu de parere cã Jonu servitoriulu este asasinulu,“ respunse Riber cu unu aeru de mare importantia.

„Pe ce-ti basezi acẽsta parere?“

„Mai antãiu elu este uniculu omu despre care se scie, cã a amenintiatu pe celu asasinatu, de care a fostu palmitu odiniõra.“

„Ast'a-i unu motivu, dã, inse nu pré seriosu, cã-cî prebîne scii cã omulu, mai cu sãma candu stã pe unu nivelu de cultura asia de puçinu redicatu pe care se afla si acestu servitoriu, — omulu dîcu cãndu 'si perde cumpetulu, un'a, dõue amenintia cu omoru.“

„Apoi istori'a cu batist'a. Spusele lui suntu fõrte suspecte. Elu admite cã a voit'u s'õ fure sãu s'õ stërge, cum se esprima dẽnsulu, dar' dîce cã ar' fi amẽnatu esecutarea acestei intentiuni. Pretextulu ce ne dã pentru amẽnare este atãtu de copilarescu incãtu constitue cu o dovada mai multu pentru vin'a s'a!“

„Care pretextu?“

„Cã s'a feritu de mirosulu batistei.“

„Eu nu-lu gasescu atãtu de copilarescu si m'a adusu chiar' la o ideia cum, se dovedescu pe adeveratulu asasinu.“

Acum judele cerũ dosarului acestei afaceri si ceti tõte depositionsle anteriõre, apoi cu unu tonu gravu dîse cãtra grefieru: „Trimite la Avram Laib se mi-lu aduca la momentu. Totu-odata se se faca o perchisitune severa la domiciliulu seu, dar' mai cu sãma se mi se aduca bastonulu ovreiului si hainele cu care a fostu imbracatu eri, dẽca de atunci si-a schimbatu cumv'a costumulu.“

Grefieriulu clatinã capulu uimitu, dar' nu dîse nimicu, ci scrise ordonantiele necesare pe care le dete jũdelui spre subscriere, apoi le espedã.

Cã peste vr'õ jumetate de õra ovreiulu Laib fũ introdusu de unu parcalabu in cabinetulu jũdelui de instructiune.

Ovreiulu se aflã in mare agitatiune sufetẽsca, erã palidu si tremurã. Cu tõte astea se opintea a jucã pe omulu superatu si intrandu dîse:

„Ce va se dîca ast'a domnule jude. Am fostu luat de la trẽba si silitu se comparu dinaintea d.-t'ale, cã si candu asiu fi unu criminalu.“

„Prevenitul se vorbẽsca numai candu va fi intrebatu,“ respunse judele cu tonu secu.

„Eu, prevenitu!“ esclamã ovreiulu paindu-se si mai tare de cum erã.

„Tacere!“ ordonã judele, apoi resfoindu mereu prin dosaru dîse:

„Se-mi respondi la intrebarile ce-ti voiũ adresã, scurtu si lamuritu!“

„Intrẽba domnule jude suntu gat'a a-ti respunde.“

„Unde-ti este bastonu'u?“

„Bastonulu... mi s'a frãntu!“ ingãnã Laib.

„Frãntu intregu, unde este?“

„Mai sciu si eu, l'am aruncatu! Cine scie unde va fi ajunsu, — cine-lu va fi luat!“

„Cunosci acẽsta batist'a?“

Judele i aretã batist'a cu care se gasise in fundata gur'a asasinatului Pucle.

Laib nu respunse indata. Dupa o sfortiare vedita rosti unu „nu“ sfitu.

„Ti-ai schimbatu imbracamintea de eri pãna astadi?“

„Nu!“ replicã prevenitul cu õre-care mul-tiemire.

„Dar' de eri demanetia si pãna asera?“

„Nu intielegu!“ facũ ovreiulu tresarindu din nou.

„Te intrebu, dẽca ai schimbatu hainele in decursulu dîlei de eri?“

„Nu!“ dîse erãsi ovreiulu, de asta-data inse cu unu tonu puçinu cãm traganitu.

„Aretã-ti batist'a!“

Ovreiulu scõse din buzunaru o batista si o dete jũdelui.

„De ce tremuri asia?“ intreba magistratulu apropiindu-si batist'a ovreiului de nasu.

„Cum se nu tremuru me rogu,“ facũ ovreiulu, „gluma este õre se fii tu, omu cu stare si cu vedã, negustoru cinstitu si reputatu, se-ti dîcu tam ne sam prevenitu, banuitu cum am dîce..... Adecã se nu tremuru? Ba me miru cum de mai potu stã pe pitiõre, cum de nu m'a lovitũ damblau'a. Neci nu sciu ce mai vorbescu, atãtu suntu de tarbacitu. Domnulu jude me intrẽba cãndu un'a, cãndu alt'a, par' cã anume ar' voi se me incurce.“

„Apropia-te!“ 'lu intrerupse judele. Laib facũ unu pasiu spre Armicu.

„Vinã aici lipitu de mine,“ i ordonã acest'a; er' dupa-ce prevenitul venise lãnga elu, judele se aplecã s'i-i mirosĩ hainele, 'lu puse se intõrca tõte buzunarele si le mirosĩ si pe acestea.

„En vedi, domnule grefieru gasesci d.-t'a vre-unu mirosu!“

Grefieriulu esecutã cu ovreiulu ace'asi manevrã ce esecutase judele, er' dupa-ce supuse tõta imbracamintea prevenitului unei severe cercetari din partea nãrilor s'ale dîse.

„Nici unu mirosu specialu.“

Laib si-ar' fi facutu cruce, dẽca ar' fi fostu crestinu, atãtu erã de uimitu.

„La ce õra ai parasitu eri banc'a?“ continuã judele.

„La siẽse õre?“ respunse Laib.

„De la siese ore si pâna la optu ore, cându au venit la d.-ta domnii Lusticu si Smalti că se mergeti la asasinatulu Pucle unde ai fostu?”

„A-casa!”

„Totu timpulu?”

„Da!”

Judele incepù se studieze actele din dosaru.

Laib, vediëndu că o sêma de vreme nu i-se mai adresêza nici o întrebare, dîse cam sfiitu:

„Am puçina trêba! nu me potu duce?”

„Asceptu rezultatulu perchisitiunei ce am ordonat a se face la domiciliulu d.-tale, trebue se stai pâna atunci.”

„Main Gott, main Gott!” oftâ ovreiulu, „Domnedieulu meu, se vede că domnulu jude nu-mi voi sêce de bine.”

„Cum nu voiescu de bine nici unui omu criminalu.”

Laib tresari, dar' crediù de cuvîntia a nu suferi în tacere acêsta directa incriminare:

„Domnulu jude se nu pronuntie sentintie cari nu sunt basate pe nimicu.”

„Ai dreptate, domnule Laib, am fostu cam pripitu,” dîse magistratulu, „cu atâtu mai multu suntu datoru a te dovedi, că se nu remânu de rusine.”

Unu parcalabu intrâ incarcatu cu unu paltonu de êrna si cu unu bastonu, pe care le depuse pe biroulu grefierului.

„Am adusu domnule jude bastonulu domnului Laib. L'am gasitu aruncatu în coltiulu celu mai întunecat alu podului caselor. Êr acestu paltonu erâ atêrnatu lînga celelalte vestminte ale domnului Laib?”

„Ce-i cu paltonulu?”

„Servitoriulu domnului Laib la somatiunea nôstra ne-a spus cã stapênu-seu a fostu imbracatu eri tóta diu'a cu acestu paltonu; cã sêr'a pe la optu fara unu sfertu ar' fi venit a-casa êr cîndu a esîtu din nou erâ fara bastonu si imbracatu cu paltonulu pe care 'lu pórta si acum!”

„Mai ai cev'a de spus?”

„Nu!”

„Potu dara plecá!”

„E, bine prevenitul,” se întorse acumu judele catra Laib, care la vederea obiectelor ce aduse parcalabulu, pierduse êrasi increderea ce aretase în momentul din urma, „ei bine explica-mi puçinu contradîcerile ce se constata în depunerea d.-tale si în rezultatele perchisitiunei. Mai antâiu spuneái cã bastonulu ar' fi frântu si cîndu côlea i lipsesce numai manerulu.”

„Totu frântu se numesce, domnule judecatoriu.”

„Fia; dar' ai dîsu cã eri nu ti-ai schimbatu imbracamintea, si éta cã se dovedesce contrariulu, cãci a sêra ai luat altu paltonu.”

„Eu am întielesu cã me întreba-si, dêca am schimbatu tóta imbracamintea; unu paltonu se imbraca, se lapeda fara cã se iai sêma la ce'a ce faci!”

Judele mirosise buzunarele paltonului adusu de parcalabu. Lucirea stranie din ochii lui anunçiá o descoperire însemnata.

„Mirósa si d.-t'a,” dîse catra grefieru.

„Da, se sênte.”

„E de prisosu a spune ce se sênte,” 'lu opri magistratulu, apoi continuâ catra prevenitu:

„Am constatat unu mirosu caracteristicu, în unulu din buzunarele paltonului, pe care l'ai lapedatu a sêra pentru a imbraca pe celu care 'lu porti acum. Unu mirosu ce adineori în zadaru l'am cautatu. Esplica-ne acêsta impregiurare.”

„Cum se ve esplicu dêca nici nu sciu de care mirosu vorbiti,” facù ovreiulu luat de sudorile grózei. Dându acestu respunsu inspirase prin nâri cu luare amente aerulu si totu odata avansase cãtu putuse gâtulu spre buzunarele paltonului.

Judele observase acêst'a stratagama a prevenitului si i dase paltonulu în mâni.

„Mirósa si apoi raspunde!”

„Vorbiti de parfumulu de patchouli?”

„Da, cum se face, cã unu buzunariu alu paltonului ce ai portatu eri, este imbuibat de acestu parfum, pe cîndu astadi nu se gasesce nici o urma a acestui mirosu în hainele d.-tale.”

Ovreiulu 'si petrecù mân'a preste frunte si remase pe gînduri, tocmai cã-si cîndu s'ar' opinti a-si esplicá sie-si acêst'a enigma.

„Ei bine, taci? 'la întrebâ judele.

„Tare te rogu domnule jude, aibi puçina rabdare cu mine... de-abia mai sciu ce m'ai întrebatu atâtu sunt de confusiunatu; am o dorere de capu încâtu credu cã nebunescu!”

„Spune mai bine cã nu esti în stare a ne face o istoria despre acêst'a impregiurare.

„Ha, acum 'mi aducu aminte,” esclamá Laib cã si inspiratu, „asia trebue se fie. Acestu mirosu de patchouli nu-mi pôte veni decâtu dela batist'a ce, din nebagare de sêma eri la banca am pus-o, în buzunariu...”

„Asia... ai notatu domnule grefieru cã prevenitul recunósce a fi avutu în buzunariu o batista a prevenitului Mistrelu...”

„Notatu,” replicâ grefieriulu pe scurtu.

„Dar' mai notêza,” reluâ Laib, „cã observâdu gresiêl'a am scosu batist'a si am lasatu-o totu la banca.”

„Unde anume?”

„In cabinetulu directorialu pe biroulu directorului, totu de unde o luasemi din gresiêla.

„A vediutu cinev'a cîndu ai luat si cîndu ai pus inapoi batist'a?”

„Nu, nimeni!”

„Servitoriulu Ionu scie cã ai luat-o, dar' nu scie cã ai fi pus-o éra-si pe birou, dupa cum pretindi d.-t'a!”

Acestu amenuntu consternâ pe prevenitu asia de multu, încâtu pentru unu momentu 'lu lipsi de facultatea graiului.

Apoi dîse:

„Dăca Jonu scie că luasem batist'a trebuie se scie și ace'a că am pus-o înapoi. Va fi luat-o elu!”

„Se va confruntă prevenitul Laib cu prevenitul Jonu!” dictă judele grefierului, apoi adause, „chiamă pe temnitieru se depuă pe Laib în arestu preventiv.”

„Eu arestatu că unu facatoriu de rele,” exclamă Laib, a... „protestezu... este unu actu arbitriariu, nelegalu...”

„Hai, dăceți-lu!” dise judele catra soldatii de justitia, care venise că se iă pe Laib.

Cu tôte strigatile s'ale cându desperate, cându amenințatôre fû scosu și depusu în un'a din chiliele închisôrei.

„Dar' acum, domnule Riber, ce mai dici.” întrebă judele Armica pe grefierulu seu, dupa ce remasera érași singuri.

„Totu asupr'a lui Jonu s'a concentratu banuiel'a mea. Dintru antăiu credeam că ovreifulu este gat'a doveditu, dar' acum n'asi mai îndrăzni se-lu credu vinovatu. Un'a inse este siguru!”

„Ce este siguru?”

„Că Traianu Mistrelu n'a comis omorulu. Eu în loculu d.-tale l'asiu liberă din arestulu preventiv.”

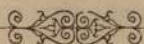
„Da, asi espediă indata acestu ordinu, dăca n'ar' n' politiele cu subscierile cele false.”

„Pe cându determinezi confruntarea decisa a lui Laib cu Jonu?”

„Pe luni, căci pâna sâmbata am se instruezu alte cause, ér' sâmbata voi mai studiă inca odata dosarul acestei afaceri și voi supune paltonulu unei cercetari amenunțite, căci nu de géb'a l'a lapedatu prevenitul.”

(Va urmă.)

TEOCHAR ALEXI.

O serbare la fîntî'a suprema.

Intru-o di la palatulu seu de azuru sub bolt'a instelata Fîntî'a suprema dase o mare serbare totoror vîrtutilor; inse numai vîrtutile de seculu femeescu érau invitate, cele de seculu barbatescu, fôrte puține la numeru nu érau admise.

Se întielege că tôte venisera la adunare, cele mari că și cele mici.

Vîrtutile cele mici érau mai dragalasie, mai placute și mai amabile decătu cele mari c'unu aeru mai severu; dar' tôte érau fôrte multumite, fôrte bine dispuse și petreceău între dênsele cu-o mare afabilitate și în chipulu celu mai placutu precum se cuvine unoror persône erudite și atât de strênsu legate între ele.

Dar' în acést'a adunare alésa, presiedint'a sêu Lady Patroness a ceriului bagă de sêma că dône domnișôre pareău a nu se cunósce de locu, atât de straine se uitău un'a la alt'a.

Presiedint'a se apropiă dar' de un'a din ele, o luă de mână și o duse în faci'a celeialalte: „Binefacerea,” dise prezentându-o. Apoi prezentându pe cealalta adaogă: „Recunosciint'a.”

Ambele vîrtuti fura căm zapacite și fôrte surprinse, căci dela creatiunea lumii — este căm multu tîmpu de-atunci — ele nu se întîlnisera nici odata pâna acum.

Se speramu că dupa-ce au facutu acum cunosciintia, se voru întîlni mai desu în viitoriu.

Ivan Turgeneff.

CALETORIA ÎNPRĂGIURULU PAMENTULUI în opta-dieci de zile.

De A. d'Ennery și Jules Verne.

PARTEA IV.

Tabloulu 11.

Scen'a 3.

Passepartout, Margaret'a.

Passep. (singuru cu cea mai mare bucuria): Le am, le am, le potu stringe la inima, le potu sarutâ scumpele și dragile mele bancnote! Oh, acum ve voi pazi mai bine, că mai 'nainte. (Vîra bancnotele în pung'a de bani.) Asia, — acolo iulauntru în singur'a vóstra ascundietôre, din care nici unu dracu, nici unu ast'feliu de misieli se nu ve mai rapésca.

Margaret'a (intrându): Passepartout!

Passep.: Hm? — Cine este?... Ce vedu?... Da! — E ôre cu potintia? — Margaret'a!

Marg.: Eu în marime naturala, miculu meu Passepartout! Te-am cautatu în New-York că pe unu acu, în fine am vediutu pe Mr. Fogg în portu, — aflaiu că ve veti imbarcă pe vaporul „Henriette” spre Europ'a și m'am anuntiatu la cele dône dame, care ve insotiescu, că camieriera!

Passep.: Cu ce scopu, nenorocito?

Marg.: Próstă întrebare! — Că se te urmărescu pre tine, — că se me mărîtu dupa tine!

Passep. (veselu): Ha, ha! — Ômenii dîcu, că nici odata unu norocu nu vine singuru! (Si stringe pung'a la inima.)

Marg.: Ce? Ai avutu déjà adi unu norocu? Cu atātu mai bine, — eu sum alu doilea.

Passep.: 'Ti multiamescu!

Marg.: Ah, Passepartout, dăca ai sci ce tortura e a fi despartitu de obiectulu pe care 'lu iubesci!

Passep. (privindu-si pung'a): Oh! sciu fôrte bine, Margaret'o! — Am simțitu-o amaru acést'a!

Marg. (că sî cum ar' vré se plînga): Cu tine 'mi disparuse totu noroculu meu!

Passep. (apróba dându din capu): Totu noroculu 'mi disparuse cu voi, scumpe și iubite bancnote!

Marg.: Me sêntiám asia de parasita, asia de șingura...

Marg.: Voiám se-ti dîcu inca unu ultim „Remasu bunu!” — Am alergatu dupa tine, dar' cându am ajunsu la cas'a lui Mr. Fogg, am aflat'o déjà închisa.

Passep. (oftându): Nu, nu complectu închisa, căci o feréstra trebuie că a remasu deschisa!

Marg.: Fôrte adevératu, o feréstra în cātulu antăiu.

Passep.: Cu perdele de muselinu!

Marg.: Odaí'a erá luminata...

Passep.: Dorere, — infricósiata flacara de gazu!

Marg.: A trebuitu se me informezu, că ôre n' foastu acést'a o uitare!...

Passep.: O! neiertata uitare!...

Marg.:Am pus asiadara de mi s'a adusu o scara....

Passep. (cu incordare): Cum? Ce ai pus se-ti aduca?

Marg.: O scara.

Passep.: Pentru-ce? Spre ce scopu? Vorbesce?

Marg.: Hei bine, cá se me suiu susu!

Passep.: Cá se te — ha — tu esti — tu ai fostu — pentru numele lui Domnedieu — sfêrsiesce — (scutura pe Margaret'a): — sfêrsiesce!

Marg.: Da, da... am intratu in odaia!

Passep. (cá nebun de búcurie): Ha, ha, ha! ai intratu — ai intratu — in odaia — si apoi — apoi ai — (face o mișcare cu degetulu cá si cum ar' suci siurupulu dela tievea cu gazu): — Hm!

Marg. (face semnu din capu): Da!

Passep. (suffa cu busele, cá si cum ar' voi se stinga o lumina): Pfff!?

Marg. (repeta mișcarea aprobându si suffa si ea): Pfff.

Passep.: Ha! — Gazulu meu — flacar'a mea de gazu — si saculu meu de bani! Prea multu — prea multu norocu de-odata! Sublima fêta! Mi-a sucitu siurupulu dela tievea de gazu! (O imbracioséza) Te adoru cá pe-o dieitia!

Marg.: Asia dara me ve vei luá de soție?

Passep.: Me mai intrebi inca?

Marg. (in cea mai mare bucurie): Cându?

Passep. (nebun de bucurie o apuca de dupa capu): Mâne — poimâne — astadi chiar' — tóta diu'a.

Marg.: Passepartout alu meu! (Se imbracioséza.)

Scen'a 4.

Cei dinainte, Fogg, Capitanulu Cromarty.

Passep. (zapacitu de bucuria): Oh, stapênulu meu — bucuri'a — noroculu! Ea mi-a sucitu bancnotele, ér' eu érase 'mi am flacar'a de gazu!

Fogg.: Ce însemnéza ast'a?

Marg.: Me iá de soția!

Passep.: Pe locu!

Fogg.: Ti-ai pierdutu mintile?

Passep. (multiamitu): Negresitu! Alt'feliu nu m'asiu iusurá! (Ese cu Margaret'a prin fundu.)

Scen'a 5.

Fogg, Cromarty.

Fogg: Siedi, capitane!

Cromarty: Fara ceremonia, têmpulu mi-e mesuratu. Dorosci se vorbesi numai cu mine singuru intre patru ochi, — te ascultu!

Fogg: Tovarasi mei de drumu eráu pâna acum de parere, cá vaporulu „Henriette“ plutesce directu spre Liverpool.

Crom.: Atunci au fostu in ratacire, domnulu meu, cáci vaporulu „Henriette“ plutesce spre Bordeaux!

Fogg (liniscitu): Mi-e fôrte neplacutu se facu ocolu pe la Bordeaux.

Crom.: Si mai neplacutu mi-ar' fi mie ocolulu pe la Liverpool.

Fogg. Afacerea e de cea mai mare importantia pentru mine.

Crom.: Nu mai puçinu pentru mine.

Fogg: Vei avea bunatate, se-ti schimbi drumulu.

Crom.: Din contra, domnulu meu, nu-mi schimbu directiunea.

Fogg: Te rogu!

Crom.: Nu-ti mai dá nici o ostenéla!

Fogg: Apelezu la nobila domnitate inima!

Crom.: Cu ast'feliu de lucruri nu me ocupu.

Fogg: Atunci me adresezu la nenobil'a domnitate inima.

Crom.: Cutezi se me iai in rîsu? Inca unu cuvêntu de vei mai dice, si chiemu pe marinarii mei cá se te puna in lantiu!

Fogg: Chiamâi, domnule, déca ai curagiu se faci acésta!

Crom.: Ha, ha, ha! (striga) Toti marinarii se vina josu încóce!

Scen'a 6.

Cei dinainte, Archibald, Passepartout, Nemea, Antâulu cârmaciu, Marinari (alérge inaaainte.)

Crom. (aréta spre Fogg): Marinari, puneti mân'a pre acestu omu!

Passep.: Ce?

Crom.: Pâna la debarcarea nóstra in Bordeaux, va fi inchisu in cabin'a s'a. (Doi marinari se îndrépta spe Fogg)

(Archibald si Passepartout se duc lînga Fogg.)

Fogg: Me supunu sentintiei d.-tale fara se me opunu, indata-ce vei cunósce cuprinsulu acestei scrisori (scóte o scrisóre.)

Crom. (aretându spre scrisóre): Alu acestei scrisori?

Fogg: Atunci póte cá vei fi mai blându dispusu. (Se întórce catra marinari) Scrisórea intereséza pe toti marinarii. Este dela proprietariulu corabiei din New-York. — (Cetesc): „Nu te sfatuescu, Mr Fogg. se intreprindi caletori'a pre briculu nostru „Henriette“, cáci corabi'a e vechia, nu ofera comoditatea, ce o poti pretinde, si de asta-data 'si face ultim'a ei caletoria! Capitanulu Cromarty are ordinu directu se vînda vaporulu „Henriette“ la cea de-antâiu ocazia buna si personagiulu echipagiului se se concedieze despagubindu-lu cu sold'a pe o luna.“

Crom.: Si ce e mai departe?

Fogg: Ce e mai departe? Cumperu vaporulu „Henriette“!

Passep.: Bravissimo!

Crom.: Si eu nu tí-lu vîndu domnitate!

Arch. (la o parte): Sermanulu amicu nu scie cá banii i suntu pierduti.

Fogg: Cârmaciulu d.-tale mi-a taxatu valórea corabiei impreuna cu incarcatur'a de pe ea cu 350,000 franci, — eu oferu 400,000!

Crom.: Nu-lu dau!

Fogg: Atunci dau 500,000!

Arch. (catra Fogg): Nu te prea pripi!
 Passep. (catra capitanu): N6, dă mân'a!
 Arch. (catra Passep.): Ast'a-i nebulia!
 Fogg: Si in locu de solda pe o luna, plătescu 6meniloru domnitate l6fa pe unu anu c6 despagubire.

Marinarii (striga de bucuria): Urrra!
 Arch.: Totu mai bine!
 Passep.: Lasa-lu in pace!
 Fogg: Passepartout, dă pung'a înc6ce!
 Passep. (i intinde pung'a deschisa): 6ta-o sta-p6ne!

Arch. (oft6ndu i ofera lui Fogg din cealalta parte pung'a s'a de bani): Ia-ti c6ti 'ti trebue!

Fogg (refus6ndu): 'Ti multiamescu, Archibald, n'am nevoia de ajutoriulu teu!

Arch.: Cu t6te astea, — nu sc6i — (i tiene inainte unu pachetu de bancnote).

Passep. (i tiene inainte unu pachetu de bancnote): Aci e mai multu de c6tu ne trebue!

(Fogg pasiesce la dr6pt'a spre capitanu)

Arch. (incetu catra Passep.): Ce-su astea?

Passep. (catra Archib.): Suntu bancnote!

Arch.: Eusciam c6 ti-au fostu furate!

Passep. (multiamitu): Furate si 6ra-si gasite!

Arch. (in parte): Si ast'a nu mi-o spune omulu! (si v6ra 6ra-si banii in pung'a.)

Fogg: Hei, capitane Cromarty?

Crom.: Nu v6ndu corabi'a!

C6rmaciulu: Pentru-ce nu, capitane!

Crom. (m6niosu): Omulu acest'a si-a risu de mine, m'a ofensatu!

Fogg: E acest'a unu motivu, c6 se pagubesci pe c6rmaciulu si pe ceialalti 6meni ai echipagiulu!

Marinarii (ameninti6ndu): Nu, nu, 6st'a nu-i nici unu motivu! (Incungiura pe Cromarty.)

Crom. (bate din petioru): Nu vr6u, nu vr6u! (Marinarii tienu pe Cromarty imbra6siatu.)

Fogg: (v6ra numer6ndu bancnotele in buzunariulu capitanulu, care nu se p6te aper6): O suta — o miia —

Crom. (infuri6ndu-se): Ajutoriu! Rev6lta!

Fogg: De 2 ori — de 3 ori — de 4 ori —

Crom.: Dati-mi drumulu!

Fogg: 500.000 franci! Vaporulu „Henriette“ e platitu!

Crom. (furiosu blastema): Peire asupr'a capulu vostru alu toturoru!

Archib.: Ce dracu! Esti indopatu de bancnote, ce vr6i mai multu?

C6rmaciulu: Fii cu minte, capitane!

Crom. (cu bucuria reutaci6sa): Hei bine, — din acestu momentu corabi'a e a cestui nebulu din crescetu p6na in talpi, — si aveti se vedeti unde ve duce dracu fara capitanu!

Fogg: Unde?! — Cu t6ta puterea vaporulu la Liverpool!

Toti: (striga): La Liverpool! Urrra!

[Marinarii dau navala pe podu.]

(Cortin'a cade.)

(Va urm6.)

DIVERSE.

Cronica. — Reuniunea femeiloru romane din Aradu s'a constituitu in 21 l. tr. — aleg6ndu-se: presidenta *Hermine P. Desseanu*, vicepresidente *Aurelia Belesiu*, cassiera *Rhea Sylvia Ceonte*, secretariu *Petru Trutia*. — precum si consilieri, membrele comitetulu centralu si a celui provincialu si comisiunea permanenta revediatoria. — Baremi de s'ar' pot6 aplan6 in urma divergentiele cari au int6rziatu asi6 de multu constituirea acestei reuniuni si cari esist6ndu si mai departe ar' impiedec6 multu inaintarea ei catra ti6nt'a dorita!

Balulu Reuniunei femeiloru romane din Sibiu din acestu carnevalu a succ6su f6rte bene si a sporitu fondulu Reuniunei cu 350 fl. v. a. — venit curatu. Cu multa precisiune s'au jucat la acestu balu jocurile nationali: Roman'a, Ardelean'a si Hatiegan'a. — Foile germane suntu pline de elogiuri la adres'a comitetulu arangiatoriu, care a sciutu ingrigi c6 toti se se petr6ca bene la acestu balu. Pentru angustimea loculu lasamu se urmeze aici numai in estrasu reportulu diariulu cotidianu germanu „*Hermannstädter Zeitung, vereinigt mit dem Siebenbürger Boten*“, — care dice, c6 — „acestu balu cu privire la lustru si eleganti'a toaleteloru pompose, precum si a cercuriloru alese, cari de obicei se intrunescu la ac6sta ocaziune si d6u acestei petreceri lustrulu adeveratulu balu de elita, cu nimic'a n'a fostu intrecutu de cele din anii trecuti. Comitetulu reuniunei femeiloru rom6ne, in frunte cu d6mn'a Maria Cosma cu cunoscut'a s'a gratiositate cucerit6re, dimpreuna cu prevenitoriulu comitetu arangiatoriu alesu dintre barbatii inteligenti, au sciutu face, c6 sal'a hotelulu „Imperatulu Romanu“ se devina si de astadata loculu petrecerei nobile, a vioiciunei atrag6toare si centrulu celoru mai rari si atrag6toare frumseti de femei. Sal'a nu a fostu tocmai asia de indesuita, pentru ace'a inse t6te logiele au fostu pline de 6meni. — Intre cercetatorii frumosulu balu rom6nu se afl6u: episcopulu Dr. Teusch, Esc. S'a F. M. L. Waldstätten, generalii contele Sh6nfeld si baronulu Pach, colonelii Tlaskal, Pohl, si G6rger, presidele tribun. J6nosi, direct. finan6. Denk, proc. Hatfaludy, locot. colonelu Koblitz, primariulu orasiulu Hochmeister, directorulu de politie Drotleff, mai multi ofi6eri si amploiatu de statu, si alti onoratorii. Music'a o-a provediutu in modu escelentu capel'a Reg. Nr. 31.“

Medicu romanu in Viena. Din Vien'a ni se impartasiesce placut'a scire c6 d.-lu Dr. *Sterie N. Ciurcu*, dupa o praxa mai indelungata pe terenulu medicalu, s'a stabilitu definitivu in Vien'a, cu locuint'a in Alserstrasse nru 49, unde d6 consultiuni omenimei patiminde. — Ds'a petrec6ndu tempu mai indelungatu in Vien'a, a facutu cunoscentie cu somitatile medicale de acolo. si asi6

póte fi de celu mai mare ajutoriu pacientilor cari voru se consulte in persóna ori prin scrisóre celebratíle facultatii medicali din capital'a Austriei. — Precum mi se mai impartasiesce, dlu *Sterie N. Ciurcu* se ocupa si cu ide'a de-a infientia in Vien'a o casa-de-sanetate menita anume pentru adapostirea si euraea pacientiloru români.

Felicitamu din anima pre dlu doctoru si i dorimu celu mai stralucitu succesu pre terenulu benefacatoriu alu ingrigrei patimindiloru!

Hymen. Collaboratorele si amicul nostru dlu *Georgiu Simu*, teologu absolutu si aud. filosof., s'a fidantiatu in 26 l. tr. cu amabil'a domnisiara *Lucretia Orasanu*, fic'a dlui preotu din Sant-Jacobulu-de-Muresiu. — Cele mai sincere urrari de fericire fiitórei paruchia!

Bibliografie. — **Unu nou Almanachu**, va edá „Romani'a juna din Vien'a, — a carui primu Almanachu, edatu acumu 'su cinci ani, a fostu intimpinatu din partea publiculu românú cu cea mai viua caldura. Noulu almanachu va fi distinsu cu Augustulu nume *Carmen Sylv'a* si inavutitu de ilustrii scriitori ai almanachulu trecutú si de alti barbati eminenti, membrii ai societatii. Elu va cuprinde urmatórele scrieri nóue: *Carmen Sylv'a* Scapata de suferintia (Novela); *Alecsandri V. Ovidiu* (Actulu celu nou); *Eminescu M.* De ce

nu-mi vti? — *Kamadeva*. (Poesii); *Maiorescu T.* Din esperientia; *Mocsonyi A.* Consciinti'a nationala; *Naum A.* Donna Serafina (Poesie); *Negruzzi I.* Esistola catra Naum. (Poesie); *Nenitescu I.* Cânteculu dorobantiului — Cânteculu tunariului, (Poesii); *Olanescu D. C.* Fântân'a Blandusiei — Pastel iaponez (Poesii); *Poni M.* Visurile (Poesii); *Popescu I.* Educatiunea nationala; *Sbiera I.* Solidaritatea intereselor; *Slavici I.* Bobocelu (Novela); *Teclu N.* Despre elementele chimice; *Velovanu St.* Intelctualitatea cá nota esentiala a placerii estetice si morale; *Vulcanu I.* Seraculu (Poesie); *Xenopolu A. D.* Caracterulu lui Stefanu celu Mare; *Zamfirescu D.* Liniscea (Poesie), *Fric'a* (Novela). — Nu vomu starui se accentuamu importantia acestui opu; publiculu românú care a sciutu se apretieze atâtú de justu primulu almanachu a societatii, va sci apretiu totu asia si pe celu nou. Almanachulu va aparé in dílele, cele mai de aprópe avédu 16—18 cóle de tipariu, 8º mare. Pretiulu 2 fl.; pentru Romani'a 5 lei. Abonamintele suntú a se trimite la adresa: *Nicolae Hacman*, Wien, („Romani'a Juna“) VIII., *Schlösselgasse* 28. — Venitulú curatu e destinatu pentru inaintarea scopurilor societatii. Ofertele marinimóse se voru cuitá in deosebi. — Espeditia francata se va face pe spe-sele societatii. Eventual'a tacsa de recomandare domni abonenti suntú rogati a o solvi deosebitu.

De ce imbetranesce una mare parte a tenerimei la studii.

